

landskab

Et nyt mindested

med plads til biodiversitet // HL23

Gallup & Gymnastik

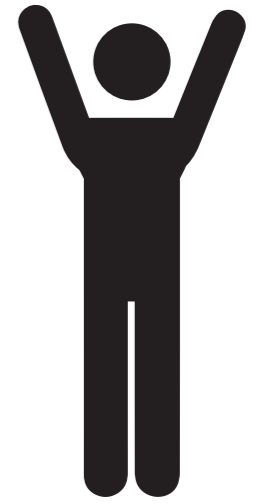
En række udsagn om kirkegårde - passer det på jeres??

Nej

Ja

Ja, i høj grad

Vores kirkegård har mange gravsteder der ikke er i brug

Vores kirkegård fremtræder mere grøn end grå

Vores kirkegård er et sted mange fra sognet går tur eller på anden måde bruger

En ny målgruppe?

Fra helhed til detalje

Fra praktik til poesi

At være og at gøre

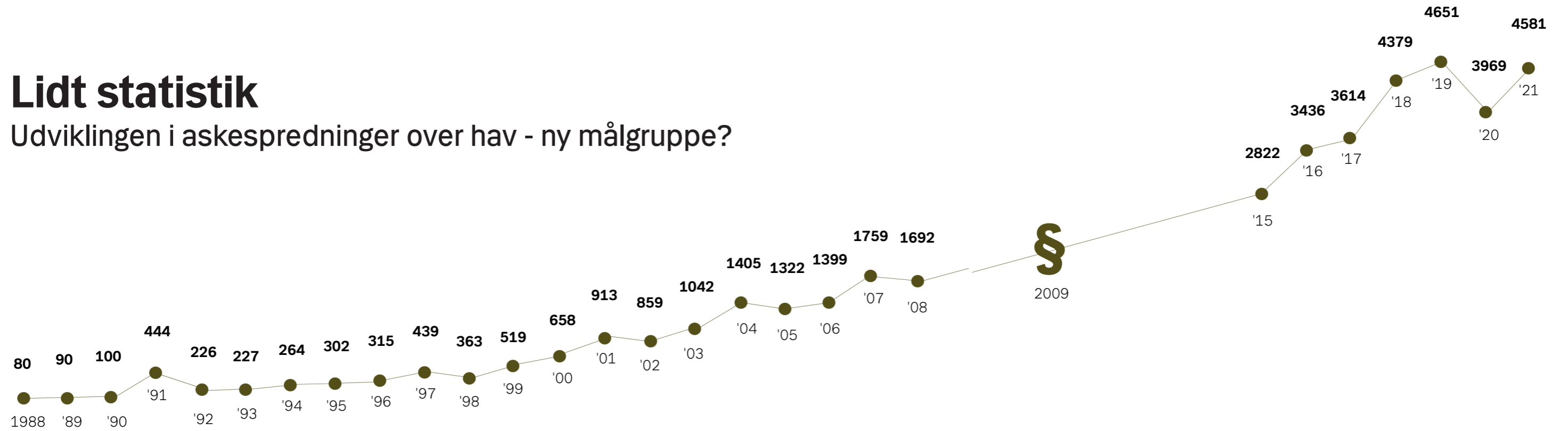
Lidt statistik og en ny målgruppe

Lidt statistik

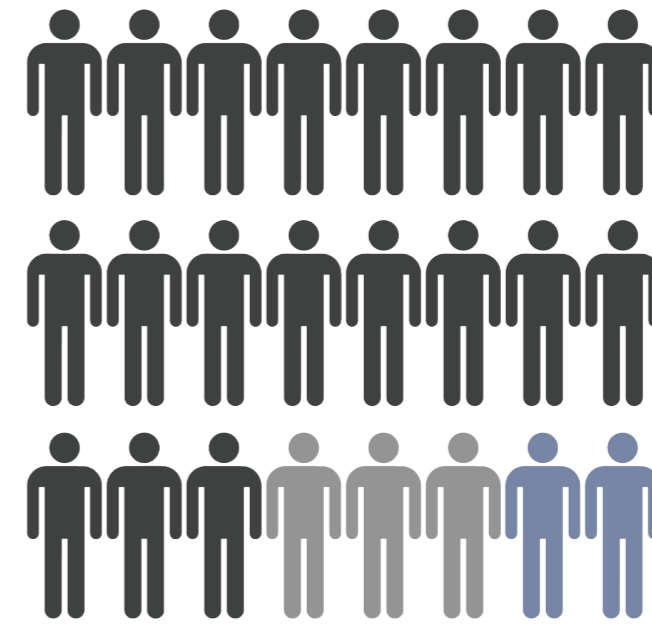
Udviklingen i askespredninger over hav - ny målgruppe?

Statistik: Danske Krematoriers Landsforening

2015:
 kremationer: 82,3%
 askespredte: 6,53%

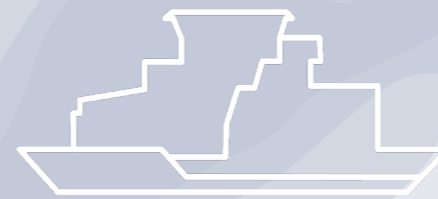
2022:
 kremationer: 86,8%
 askespredte: 10% heraf

Et sted på ruten.....

Behovet for "at have et sted uden at have et sted"

SØLAGER

8 MIN.
800 M.

KULHUSE

Flygtighed og vandet som element

Hvad man kan tage med som design-elementer til et mindested for askespredte

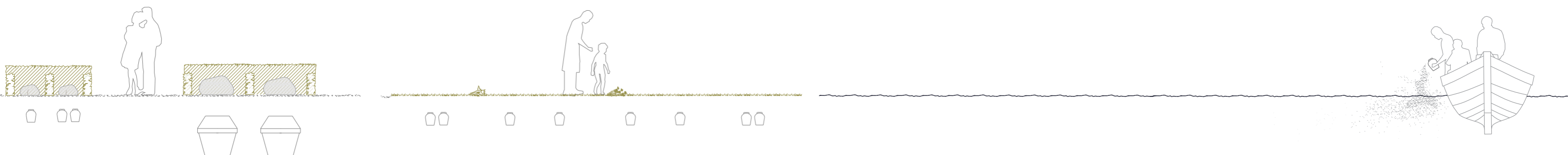
vandet som element

“det flygtige”

at være forbundet med noget større

Illustrationer: Olivia Gehl / bachelorprojekt hos VEGA landskab

stedet som repræsentation

A landscape photograph showing a transition from tall, golden-brown grasses on the left to a well-maintained green lawn on the right. The text is overlaid in the lower center of the image.

Fra helhed til detalje:
praktik og poesi

Et stykke kirkegård i det åbne land

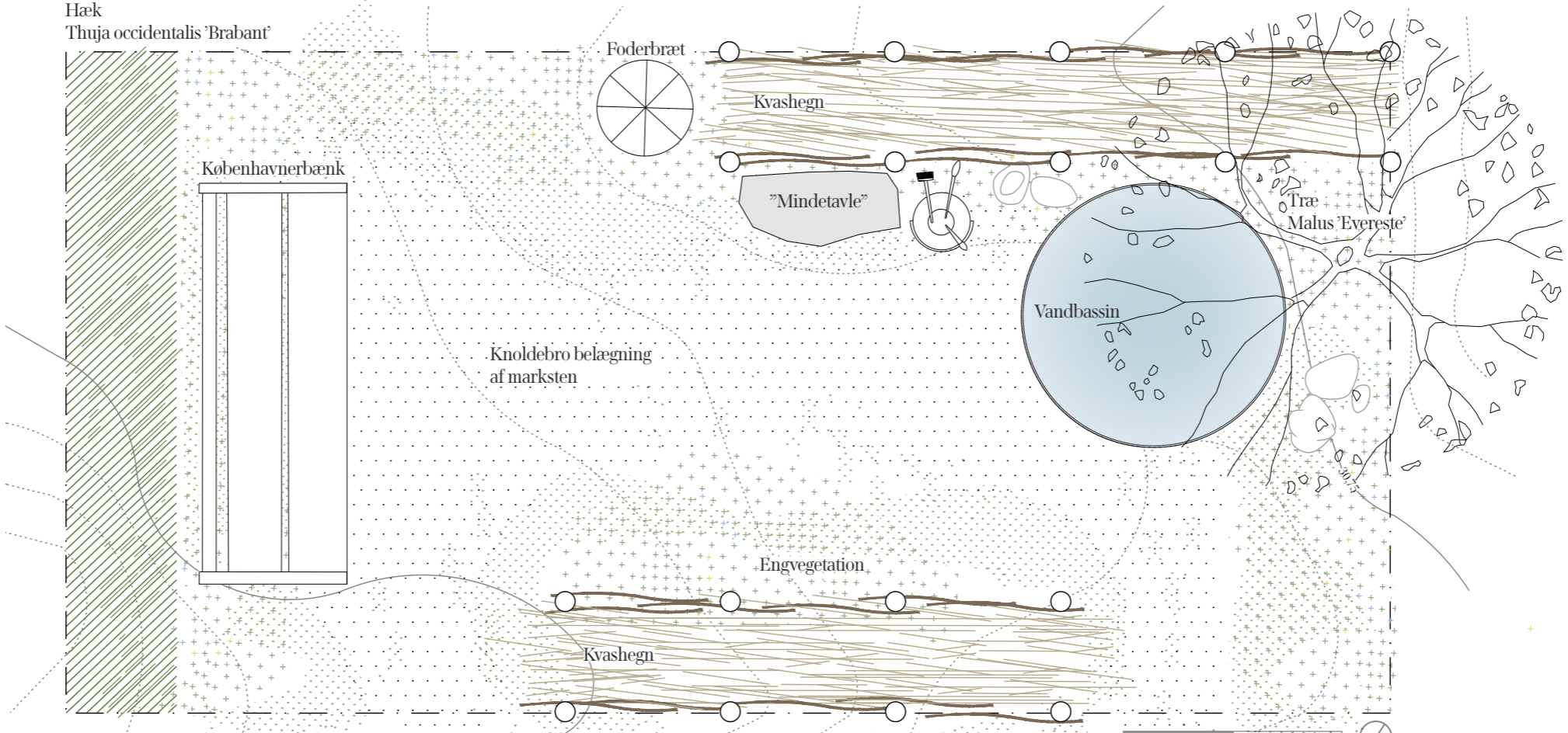
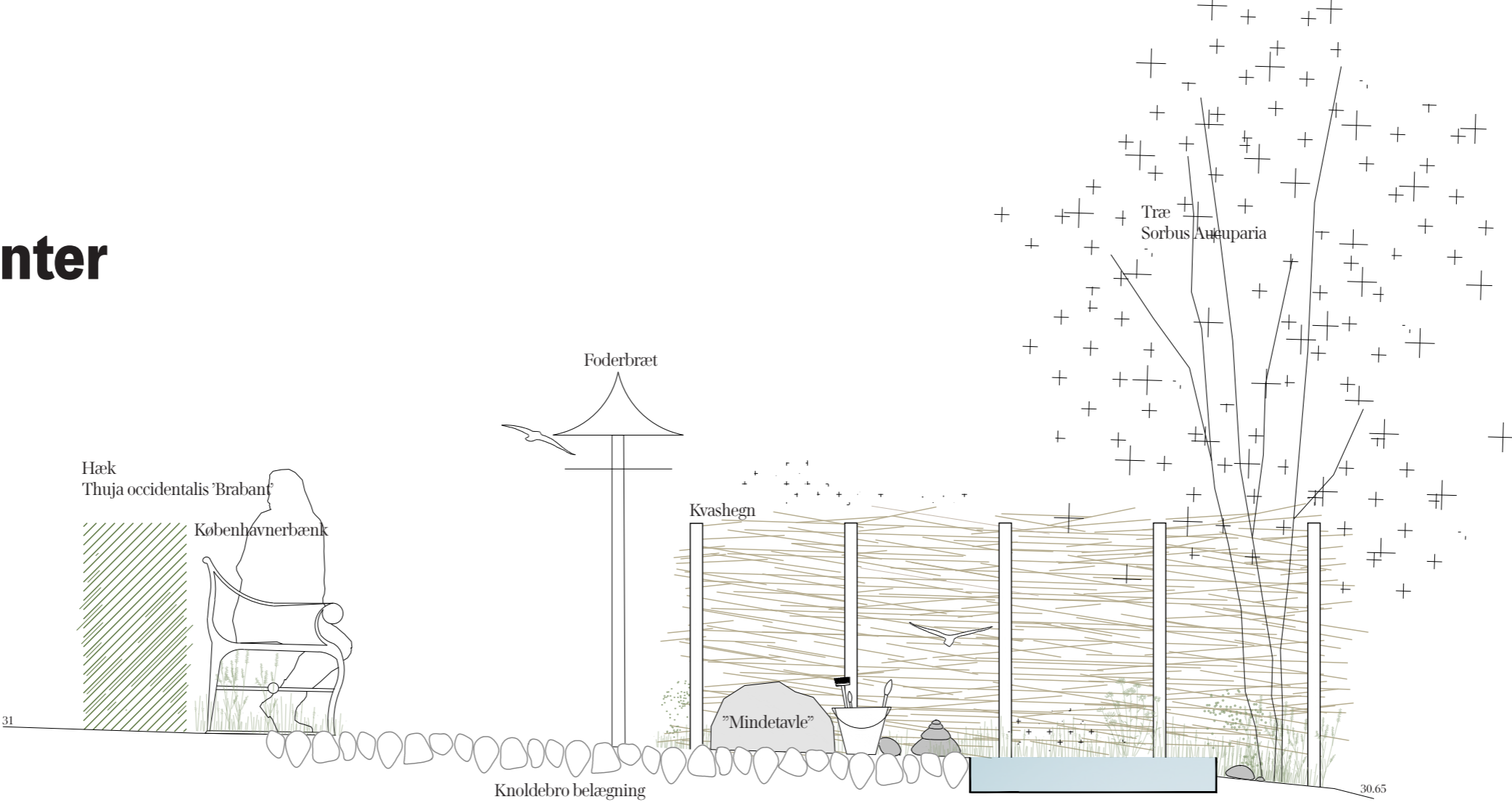
Indramning, sammenhæng med sti-systemet og kig mod omgivelserne

Havens elementer

Plan og snit af haven

Færdige engmætter med 'plugs'

Blomstrende urter og en summen af liv....

Planter fra engmåtten, som blomstrer i august, som kan fås som plugplante

blåhat juni-aug

Alternative plugplanter, som blomstrer i august og trives i alm lerjord.

alm. djævelsbid aug-sept

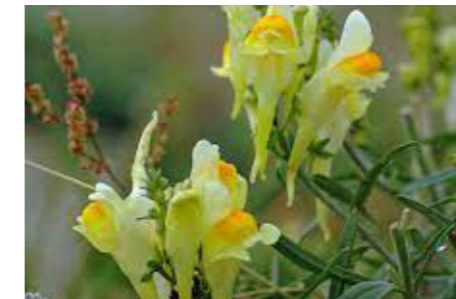
sen torskemund juli-sept

alm røllike - juni-okt

smalbladet liden klokke juli-aug

alm torskemund juli-sept

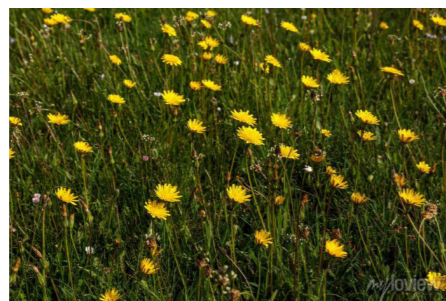
alm. knopurt juli-sept- god i lerjord

alm. knopurt juli-sept- god i lerjord

måtter leveret på paller til HL 23, leverede plugs i mini-potter

stivhåret borst juli-aug

Prikbladet perikon juli-sept

bidenede ranunkel juni-sept

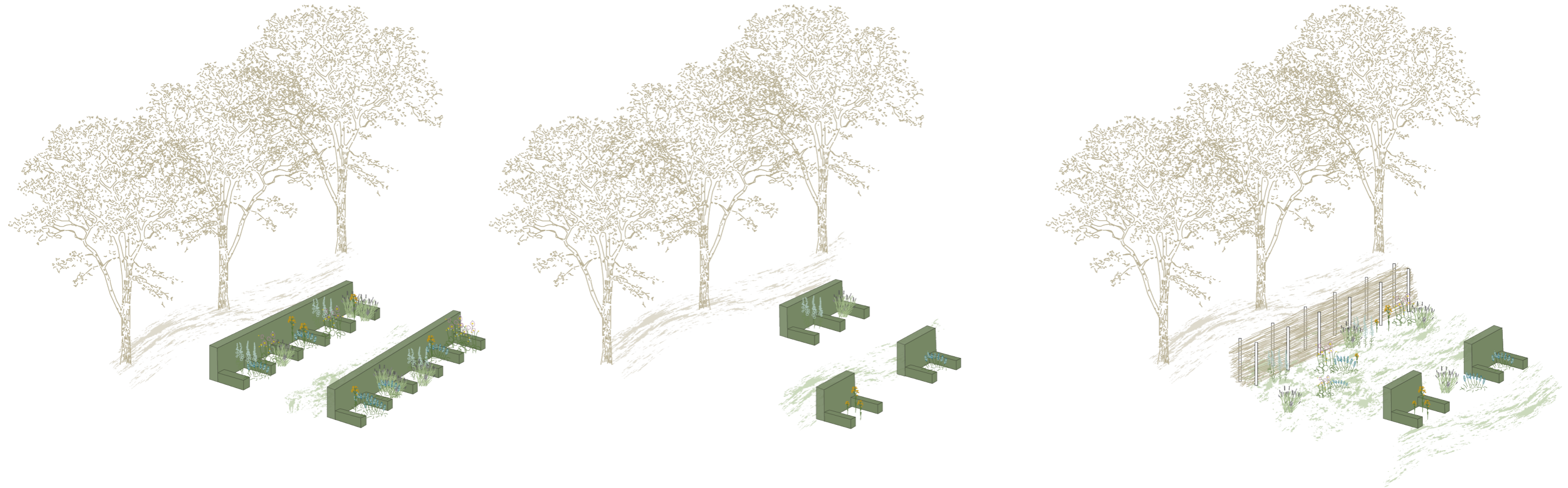

udlagt og tilskåret omkring knoldebro

Kvashegn som rumlig struktur på kirkegården

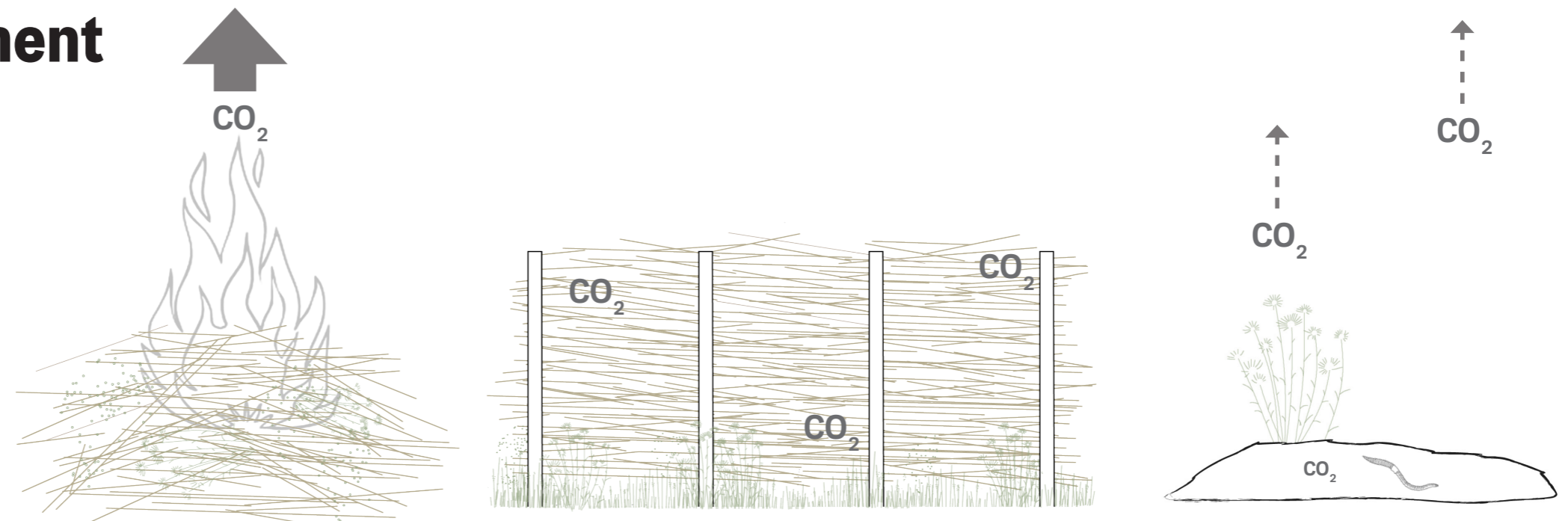
Den klassiske hæk-struktur kan suppleres med kvashegnet som skaber nye rum

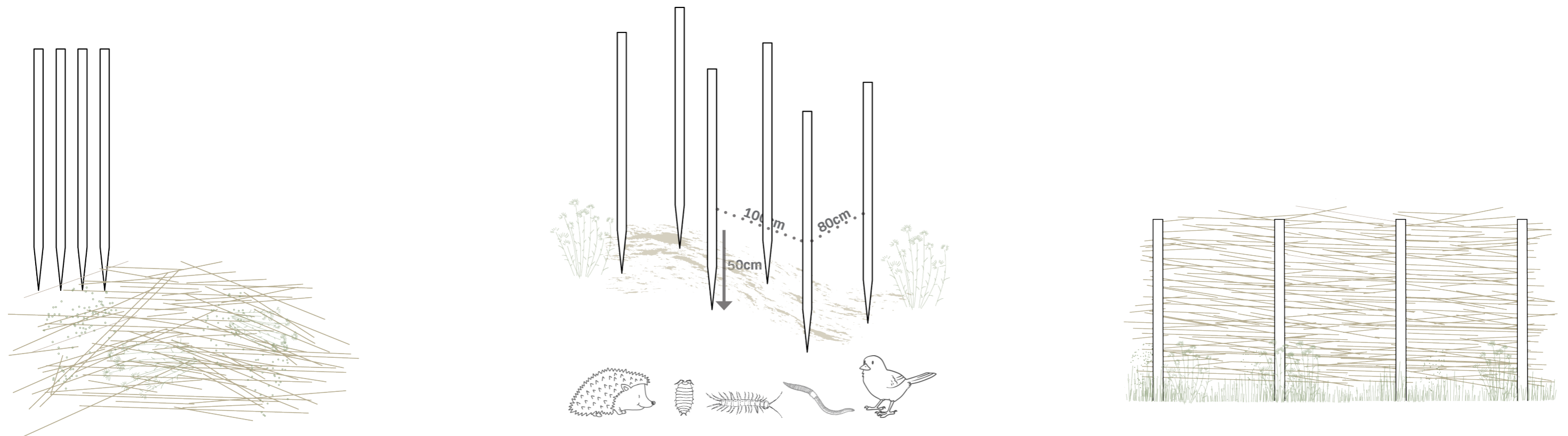

Kvashegnet som element

How-to og bæredygtigheden

Traditionel håndtering af 'grønt affald' - lagring af CO₂ i kvashegnet - langsom frigivelse af CO₂ sammen med omdannelse til humus

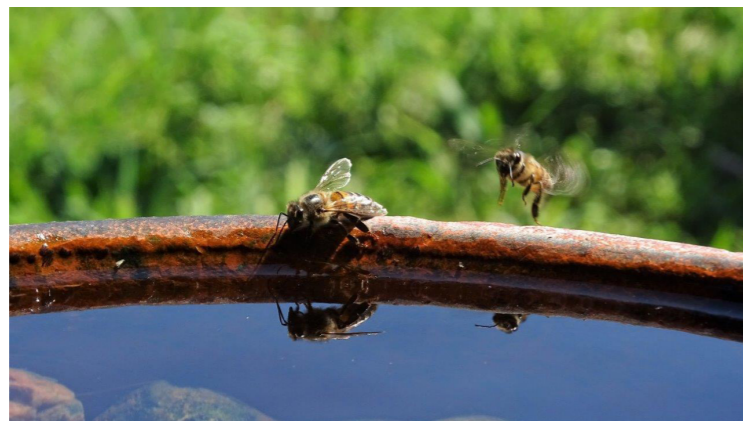
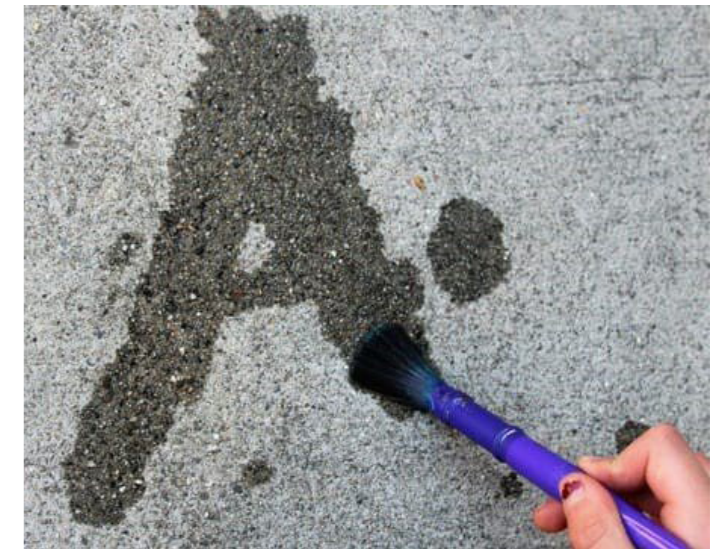

Etablering med pæle, kvas og afklip - proportioner og dybde i jord - variation i levesteder - færdigt kvashegn

Vandet og "det flygtige"

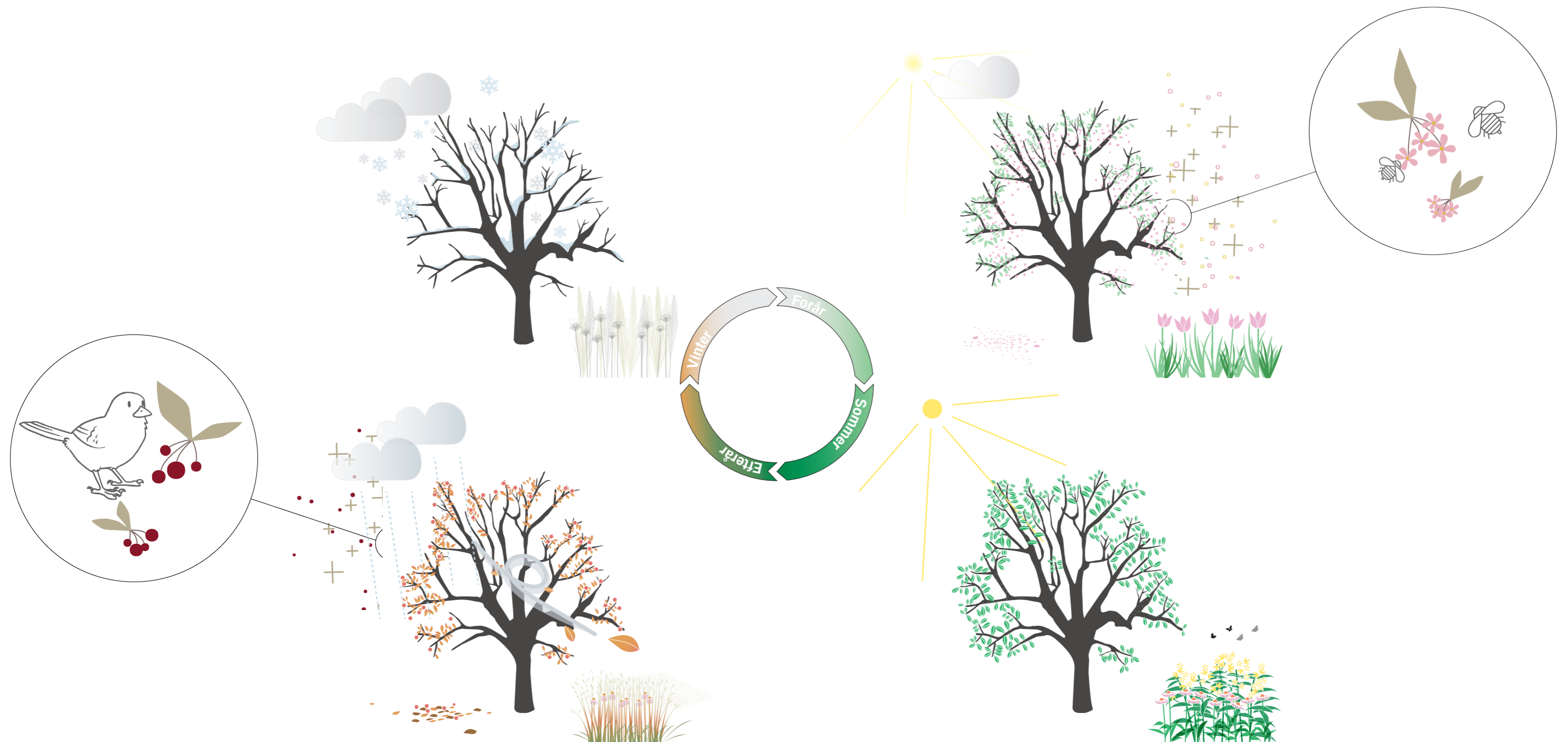
Himmelspejl, drikkebrug og usynligt blæk

Frugtsættende (hjemmehørende) træer

Årstidsvariation, fødekilde og påmindelsen om at tiden går

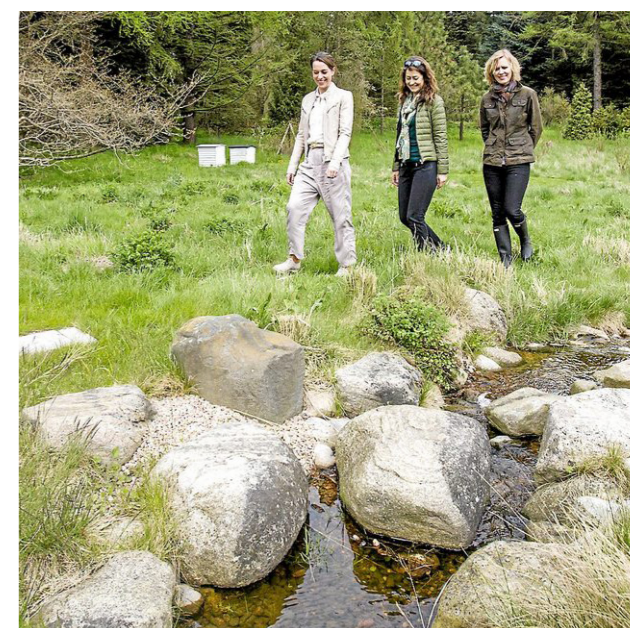
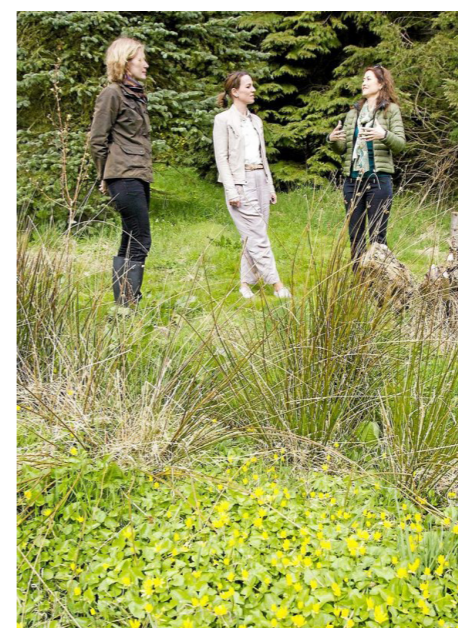
at være og at gøre
(og pas på det store træer)

Ultrakort - fakta om have-terapi

Fakta og forskning i Danmark - fotos fra terapihaverne på Vestre Kirkegård Kbh (t.v.) og i Hørsholm (t.h.)

- anerkendt og tilskudsberettiget behandlingsform i Sverrige siden 2001
- forskningsemne på Københavns Universitet
- forsøg, resultater og viden fra Terapihaven Nacadia
- der arbejdes med både **AKTIV** og **PASSIV** involvering
- **AKTIV** involvering inkluderer forskellige former for havearbejde
- **PASSIV** involvering er "det stille ophold" hvor den omgivende haves stimulans af sanserne giver ro
- haveterapi er fuldt så meget **VÆREN** som **GØREN**

Elementer fra have-terapi anvendt i minde-haven

Tre typer af oplevelser - der er målbart stress-reducerende - og kan bruges på kirkegården

'Artsrighed'

planterigdom
mange forskellige plantetyper,
der tiltrækker forskelligt dyreliv
årstidsvariation
blomstring
frugtsætning

'Vildt(voksende)'

naturpræg
livskraftig og frit voksende
vegetation
utilgængeligt, få stier
intet tegn på byen
stilhed

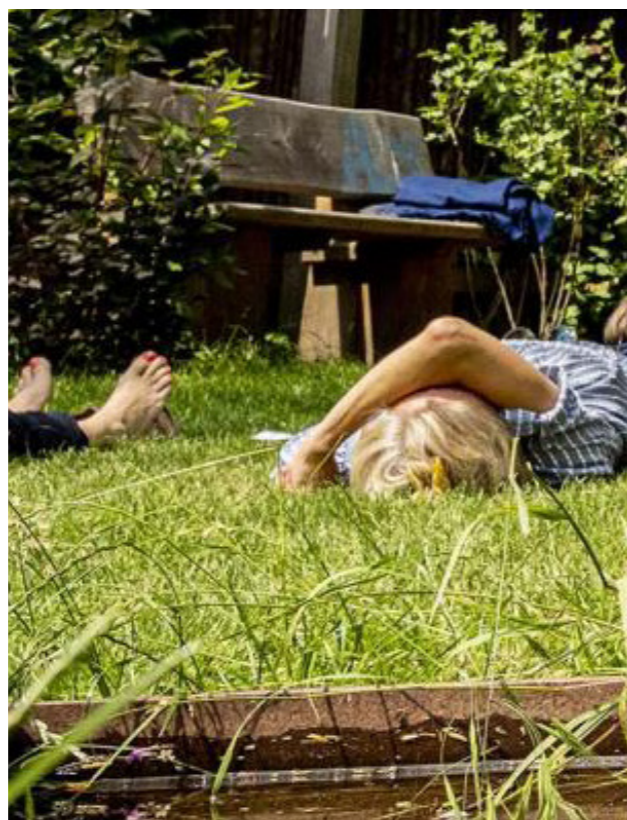
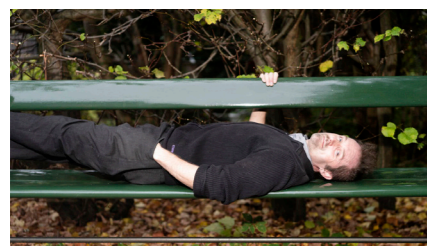
'Trygt'

robust, afskærmet, sikkert
mange buske og træer
afslappet ophold
mulighed for leg og bevægelse
tillokkende for børn og voksne

At være og at....

bygge varder, skrive med vand, plukke en blomst.....

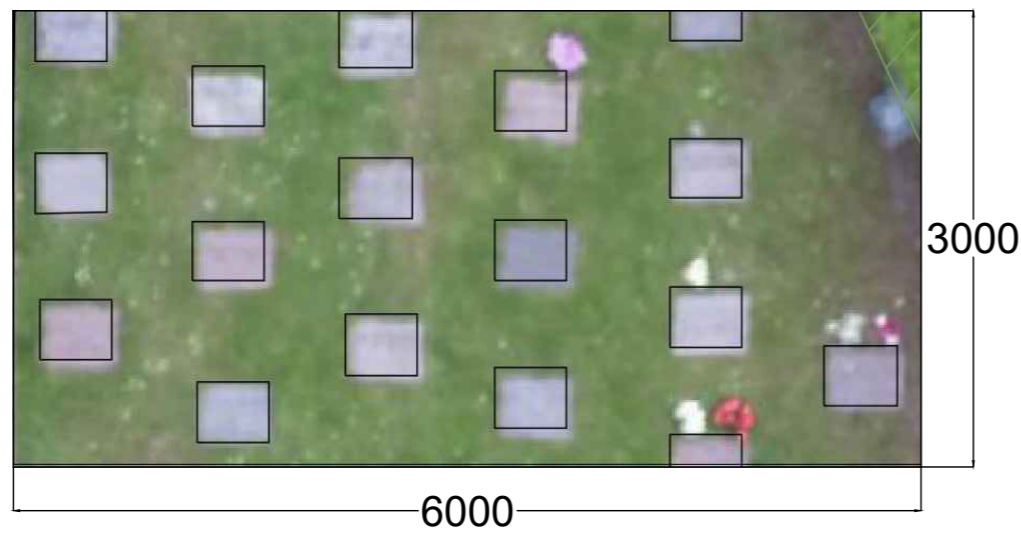

fotos: VEGA landskab, Berlingske, Cecilie Conrad, Alberte Borup, Sjællandske Nyheder, Københavns Kommune, HappyHooligans, m.fl.

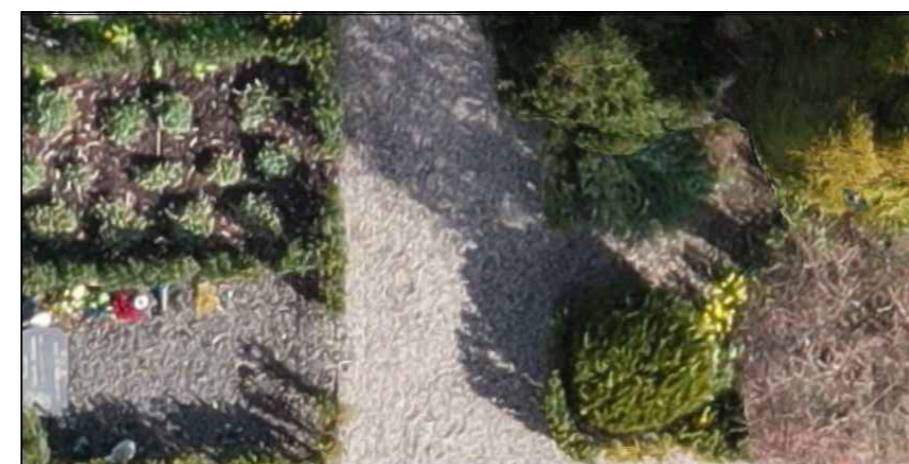

Fra demo-have til JERES kirkegård

3 x 6 m felt på en typisk kirkegård

Kirke Syv

Gundsømagle Kirke

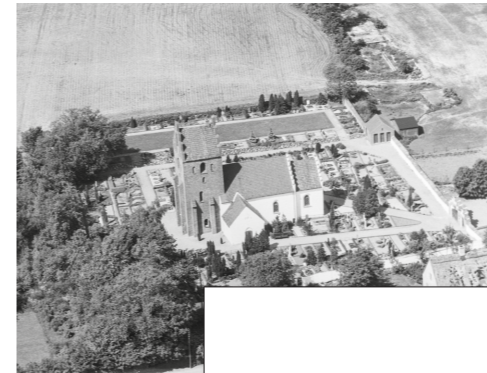

Ikke kun kvashegn....

...eksempel på helhedsplan, fra analyse til staude-plan

HISTORISKE LUFTFOTOS AF KIRKEGÅRDEN

1949 - Den nyanlagte første udvidelse plæne, der idag er inddelt i flere mindre. Kirkegården ligger i grønne rammer med marker på øst- og nordsiden.

1954 - Kirkegården ligger i bygræsen med huse og veje mod syd og marker mod nord. Den første udvidelse af kirkegården er anlagt på niveaustrøg mod nord.

1994 - Kirkegårdens anden udvidelse er anlagt, og byen omgiver kirkegården. Der er anlagt en gangsti nord kirkegården, som er koblet på kirkegårdens stinet via en lågeadgang. Parkeringspladser er etableret.

NY LÅGEINDGANG OG STIFORBINDELSE

NY STI OG LÅGEINDGANG

STIER OG BELÆGNING

NY LÅGE SOM EKISTERENDE

- Ekisterende sti, belægning
- Nye primære stier
- Nye sekundære stier
- Ny belægning på eksisterende sti

De nye stier anlægges som de eksisterende chausséfarmede stier. Her kan de eksisterende chaussébelægninger (den 'gamle' urneafdeling vest for muren samt den østlige tværgående sti) som ryddes, genanvendes til at anlægge de nye stier. Hvis der bliver behov for at tilkøbe nye sten, bør de være af samme farve og type som eksisterende sten, så der er sammenhæng i farverne på stierne.

Stierne bør anlægges som de nuværende stier, der kan driftes ved at køre plæneklipper henover stens kanter og hvor stenene kan genlægges hvis der bliver sætninger eller lignende.

Den nye låge anbefales etableret som samme type som den eksisterende lågeadgang så der sikres et sammenhængende udtryk på kirkegården.

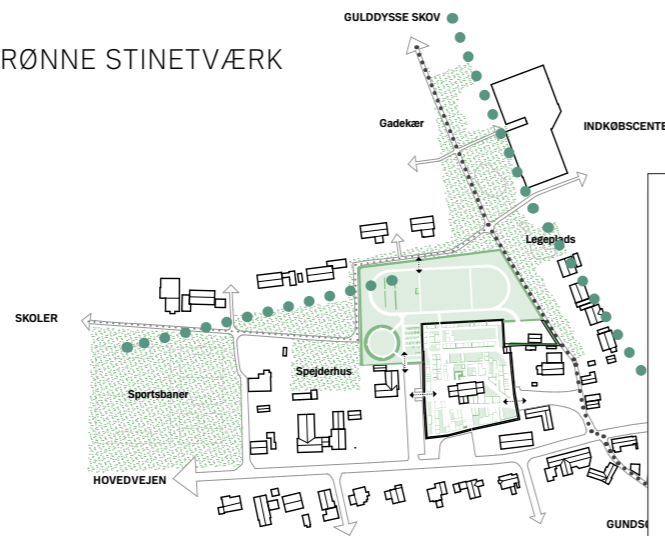
Evt. sættes en lidt bredere låge, op til 1,3 m, så lågeadgangen bliver synlig på stisystemet og inviterer indfor.

KOBLING TIL BYENS GRØNNE STINETVÆRK

Gundsømagles grønne stisystem har en hovedakse i nord/sydgående retning som forbinder Gundsømagle Sø og Gulddysse Skov på tværs af byen. På denne akse findes også en nyetableret legeplads og adgangssti til byens indkøbscenter.

Vest for kirkegården ligger et bla. et spejderhus med bålplads, boldbaner og en skole, som kobler sig til det grønne stisystem via en øst/vest gående gangsti, der også grænser op mod kirkegården.

Fra kirkegården findes en enkelt direkte lågeadgang til det grønne stisystem gennem en låge i den nordlige del af anden udvidelse. Der er dog ingen direkte forbindelse med hovedaksen, der kobler skoven mod nord og søen mod syd, og lågens placering opleves derfor hængt og fortpasserende ledes ikke ind til kirkegården.

Nordlige indgang til kirkegården

Spejderhuset og bålplads

Det grønne stisystem

STAUEMIX

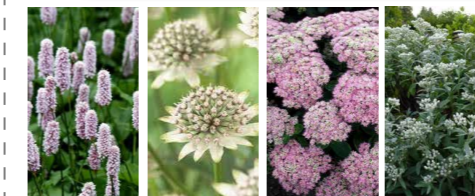
De foreslåede arter til beplantning på tomme gravsteder, foreslås plantet i fire forskellige beplantning mix, der er forskellige men med sammenhængende udtryk. Alle mix har en grad af årstidsvariation.

MIX 1

Kærmindeester 45%
Mandstro 15%
Bredbladedt ærenpris 20%
Skovfrytle 20%

MIX 2

Slangurt 30%
Stjerneskaerm 20%
Sankthans urt 20%
Perlekurv 30%

MIX 3

Kærmindeester 30%
Djævlebid 20%
Hvid solhat 20%
Hestanemone 30%

MIX 4

Slangurt 25%
Stjerneskaerm 25%
Hestanemone 25%
Bredbladedt ærenpris 25%

A close-up photograph of a field. In the foreground, two purple flowers with many small, spiky petals are in focus. They are surrounded by green grass and several bright yellow buttercup flowers. The background is a dense field of similar vegetation, slightly out of focus. The overall scene is bright and natural.

Tak for opmærksomheden!